

Tájékoztató Ráckeresztúr község lakóhelyi környezeti állapotáról - 2025

Előzmények

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdésének e) pontja, valamint az 51. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a települési önkormányzat az illetékességi területén minden évben elemzi, értékeli a környezet állapotát, valamint tájékoztatja a lakosságot a helyi környezet állapotának alakulásáról. Jelen tájékoztató Ráckeresztúr község környezeti állapotának 2025. évre vonatkozó jelentését tartalmazza.

Általános adatok

Ráckeresztúr település Fejér megye északkeleti szélén a Szent László-víz völgyében a Szent László patak alsó szakaszának bal partján található. A Mezőföld középtáján, az ún. Érd – Ercsi hátság kistájhoz tartozik. Elsősorban mezőgazdasági település. Belterülete a völgy 102 és 125 m tengerszint feletti magas teraszán fekszik. Legmagasabb pont az Érddel szomszédos határ részén található 154 m, a baracscai határnál 140 m-ig emelkedik enyhén a terep. A domborzat mai képét lapos tetejű löszhát jellemzi, mely hosszú menedékes lejtőivel ereszkedik le a Szent László-víz völgyére.

Az elmúlt években a lakosságszám növekvő tendenciát mutat: 2024. január 1-jén 3697 fő. Ez öröndetes a falu jövője szempontjából, azonban többlet feladatokat is jelent az önkormányzat számára, nem utolsósorban a nagyobb környezetterhelés miatt.

Ráckeresztúr éghajlata

Éghajlata meleg, mérsékelten száraz nyár, mérsékelten hideg tél. A kevés téli és nyári csapadék, a nyári meleg következtében a talaj vízháztartását jelentős 100 mm feletti vízhiány jellemzi.

Az éghajlatváltozás hatása annyiban érezhető, hogy érzékelhetően gyakoribbak a szélsőségesebb időjárási jelenségek (egyszerre lezúduló nagy mennyiségű csapadék, hosszan tartó forró aszályos időszakok, viharos erejű szellőkések).

Talaj

A löszös területeket jó termékenységgű típusos mészlepedékes csernozjom borítja, a Szent László-víz völgyének árterén pedig öntés réti talaj terjedt el. A földtani adottságokra jellemző, hogy a pannóniai agyagos – kavicsos üledékre eltérő vastagságú pleisztocén lösztakaró települt. A tájhasználat jól jellemezhető: a szántók aránya 76%, rét, legelő 6,2%, nádas 0,5%, erdő 5,2%. A változó minőségű termőföldek megfelelő, gondos művelés mellett jó termést adnak.

A földfelszínt jelentősen szennyező ipari és veszélyes anyagokkal dolgozó üzem nem működik. A földfelszín terhelése elsősorban a jelentős mezőgazdasági termelésből és nagy létszámú állattartásból származik.

Ráckeresztúr épített környezete

A község belterülete a Szent László-víz bal, annak keleti oldalán lévő dombra épült. Jellemző a falusias, nagykeres lakóterület. Az utóbbi évtizedek alatt kialakított településrészek a kertvárosias lakóterület a jellemző.

A képviselő-testület folyamatosan figyelemmel kíséri a településfejlesztéssel kapcsolatos igényeket és gondoskodik a helyi építési szabályzat ezeknek megfelelő felülvizsgálatáról.

Az M6 autópálya melletti területen komoly igény mutatkozik vállalkozás-fejlesztésre és ezzel együtt ingatlan fejlesztésre, melyet az önkormányzat a településrendezési eszközök szükséges módosításával támogat.

Ráckeresztúron az önkormányzati utak nagy része felújításra szorul. A kevés régi aszfaltos útszakasz repedezett, kátyús. A martaszfaltos útfelületek széttöredeezettek, kátyusak. A bányakövel burkolt utak felülete kátyús. A község útjainak állapot romlását meghatározza a jelentős és megterhelő magán és mezőgazdasági gépjárműforgalom, valamint a nem megfelelő csapadékvíz elvezetés.

A 2024-ben az önkormányzat jelentős összegeket fordított (fordít) az utak általános állapotának javítására, mely érzékelhető javulást okoz.

○ **TOP_PLUSZ-1.2.3-21-FE1-2022-00011 azonosítószámú „Ráckeresztúr Község belterületi úthálózatának fejlesztése”**

Ráckeresztúr Község Önkormányzata TOP_PLUSZ pályázati kiírás keretében Ráckeresztúr Község belterületi úthálózatának fejlesztésére pályázott. A pályázati dokumentáció benyújtására, még 2022. évben került sor, az elbírálásra már 2023-ban. A Miniszterelnökség Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága, mint támogató, 144.878.000 Ft támogatást ítelt meg a projekt megvalósítására, melyből a Széchenyi István utca, a Petőfi Sándor utca, valamint a Gárdonyi Géza utca komplex felújítása valósult meg.

A pályázat végrehajtása, azonban az átadással még nem ért véget, mivel a pénzügyi elszámolás során felmerült, hogy a pályázati keretből, mintegy 18 millió Ft. nem került felhasználásra, mert a közbeszerzési eljárás során, a nyertes ajánlattevő ajánlata kedvezőbb volt, mint a kiírásban szereplő összeg. Ezért az Önkormányzat az összeg felhasználására kérelmet nyújtott be az irányító hatóság felé. Október elején megérkezett az értesítés a Magyar Államkincstártól: a pályázatban megtakarításként jelentkező összegre beadott kiegészítő kérelmet jóváhagyták! Ennek tárgya az aszfaltburkolat felújítása a Vajda János utca és a Budai utca között, illetve a Gárdonyi utca összekötése a Szent János téren át a 6204-es számú főúttal. A jóváhagyott munkálatok fizikai és adminisztratív feladatainak végrehajtása 2025-ben is folytatódik.

○ **TOP PLUSZ-1.2.1-21-FE1-2022-00027 Közösségi és kulturális központ kialakítása, valamint közterületi térfigyelő kamerarendszer telepítése Ráckeresztúron:**

Ráckeresztúr Község Önkormányzata, 2022. évben a TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú „*Élhető települések*” című felhívás keretében 199,29 millió forint vissza nem térítendő európai uniós támogatásban részesült. A projekt eredményeképpen a régi Szent János téri általános iskola épületéből a közösségi igényeknek megfelelő, többfunkciós, gazdaságosan üzemeltethető művelődési ház valósul meg. A közel 200 milliós projekt megvalósítása alapos és gondos előkészítést igényel, melyet több külső tényező is befolyásol. Ezek közül a legmeghatározóbb, mely nagyban meghatározza a megvalósítást a rendelkezésre álló anyagi erőforrások mértéke. 2023-ban jelentősen drágultak az építőanyagok, emiatt az épülő közösségi és kulturális központ terveit többször is módosítani kellett, ami lehetetlenné tette az eredetileg vállalt határidők tartását. Továbbá a korábban iskolaként üzemelő épületből a tantestület és a diákok 2023. nyarán tudtak csak kiköltözni, mivel az új iskola épületét eddigre tudta a Dunaújvárosi Tankerületi Központ befejezni, ami szintén gátolta a munkálatok fizikai megkezdését. Ezen indokok miatt a pályázat megvalósítása időben kitolódott, így mérföldkő módosítása volt szükséges. A projekt 2023-ban teljesült fázisai: a projekt menedzsmentet végző cég kiválasztása, megbízása, éghajlatváltozási reziliencia vizsgálattal kapcsolatos szakember kiválasztása, megbízása, valamint a tanulmány elkészítése, tervek véglegesítése, ennek

megfelelően az építésügyi hatósági eljárás lefolytatása, műszaki ellenőr kijelölése, megbízása, közbeszerzési eljárás előkészítési munkálatai, szerződéskötések és pénzügyi tranzakciók intézése. A pályázat megvalósítása 2024-ben ezeknek megfelelően a közbeszerzési eljárás kiírásával folytatódott, mely szintén hosszadalmas eljárássá eszkalálódott. A januárban kiírt közbeszerzés, többszöri egyeztetés, módosítás és hiánypótlás után végül júliusban érvényes ajánlattal zárult. A nyertes ajánlattevővel 2024. szeptemberében írták alá a kivitelezési szerződést, ami alapján az építési munkálatok vállalt határideje 12 hónap. A munkaterület átadásra és így a fizikai munkálatok megkezdésére október 9. napján került sor. Az építkezés a műszaki ellenőr folyamatos felügyelete mellett azóta is zajlik. Mindeközben a hivatal és a projektmenedzsment napi szinten végzi és nyomon követi a pályázattal kapcsolatos további adminisztratív teendőket. (Villamos és gázellátás bővítés, pályázati mérföldkő módosítás, sajtónyilvánosság stb.) A pályázat megvalósítására várhatóan 2025-ben kerül sor.

- Magyar Falu programhoz kapcsolódó pályázataink:

- **„Út, híd, járdaépítése/felújítása” című alprogramban, Ráckeresztúr, Ady Endre utca temető előtti gyalogjárda (117/3 hrsz.) felújítása:**

2023-ban Ráckeresztúr Község Önkormányzata „Út, híd, járdaépítése/felújítása” című alprogramban, Ráckeresztúr, Ady Endre utca temető előtti gyalogjárda felújítására pályázott. A pályázat benyújtását megelőző adminisztratív feladatok ellátása még ebben az évben megvalósult. Majd a tervek véglegesítését követően, a pályázat 2023. júniusában került benyújtásra, szeptemberben a bíráló bizottság is megérkezett, ami alapján a Magyar Államkincstár 6.985.190 Ft. támogatást ítél meg. A járda megépítését, további adminisztrációs teendők előzték meg úgy, mint műszaki ellenőr kiválasztása és megbízása, közútkezelői hozzájárulás beszerzése, kivitelező kiválasztása és vállalkozási szerződés megkötése. A pályázat fizikai megvalósítására 2024. augusztusában került sor. Az elkészült járdát, ünnepélyes keretek között 2024. november 7-én adták át. A pénzügyi elszámolást 2024. decemberében hagyta jóvá az Államkincstár, ezzel a pályázat befejezettnek tekinthető.

- **„Önkormányzati tulajdonú ingatlanok fejlesztése, önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódó beszerzések” című alprogramban, fogorvosi kezelőegység beszerzése:**

2023-ban Ráckeresztúr Község Önkormányzata az „Önkormányzati tulajdonú ingatlanok fejlesztése, önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódó beszerzések” című alprogramban, fogorvosi kezelőegység beszerzésére pályázat benyújtását határozta el. A beadást megelőző adminisztratív feladatok (pályázat írással és a beszerzendő eszközökkel kapcsolatos ajánlatok beszerzése, szerződések megkötése stb.) ellátása még ebben az évben megvalósult 2024. januárjában a pályázati felhívás alapján összeállított dokumentumok beküldésre kerültek a Magyar Államkincstárhoz. A beadott pályázati anyagot, egy hiánypótlást követően támogatásra alkalmasnak ítélte meg az eljáró hatóság, ami 3 490 000 Ft. támogatást jelentett. Ezt követően áprilisban a támogatói okirat és támogatási összeg is megérkezett, így megkezdődhetett a beszerzési eljárás lebonyolítása, majd az üzembe helyezés. Augusztusban a pénzügyi elszámolás is benyújtásra került, melyet a kincstár szeptemberben jóváhagyott, így a pályázat megvalósultnak tekinthető.

- Egyéb pályázatok:

- **VP6-19.2.1.-96-4-17 kódszámú „Az életminőség javítását és a környezeti fenntarthatóságot szolgáló közösségi fejlesztés:**

- A Völgy Vidék Község (továbbiakban: kihirdető) által meghirdetett utólagos finanszírozású pályázaton Ráckeresztúr Község Önkormányzata 2022. évben 6.000.000 Ft. támogatást igényelt, melyből, a Ráckeresztúr 423/3 hrsz-ú Kölcsény-park, játszótér fejlesztését tűzte ki célul. 2023. májusában az eszközök telepítése és egyéb tereprendezési munkálatok az előzetesen leegyeztetett terveknek megfelelően, önerőből kiépítésre kerültek. Ezt követően a pályázati felhívásban meghatározott eddig még nem teljesített adminisztratív előírások benyújtása is megtörtént, ami alapján, a kihirdető támogatásra alkalmasnak minősítette a projektet. 2024-ben a pályázati dokumentumokkal kapcsolatban az Államkincstár részéről, felmerült néhány további kérdés, ezek tisztázása után végül 2024. szeptemberében, megérkezett az önkormányzathoz a 5 985 138 Ft. támogatás, amivel a pályázat befejezettnek tekinthető.

Levegő tisztaság

A településen nagy környezeti terhelést kibocsájtó ipari, szolgáltatói tevékenység nincs. A legnagyobb terhelést az épületek fűtése okozza (80% gázfűtés a többi vegyes).

A közlekedés szennyező hatása is jelentős. Ezt a falun átvezető 6204 számú közút többszörösére növekedett forgalma eredményezi, mely a Martonvásáron átvezető 7 sz. főút, az M7 autópálya, valamint a falunk határban vezető M6 autópálya és Ercsi városán átvezető 6 sz. főút helyi összekötő újaként funkcionál.

2019-ben Martonvásár Város Önkormányzatával együttesen sikerült elérni az út 7,5 tonnás súlykorlátozását, melynek következtében érezhetően csökkent az átmenő teherautó, illetőleg kamion forgalom a településen, és ezzel együtt a környezeti terhelés is.

A mezőgazdasági tevékenység hatása a tavaszi-nyári porterhelést leszámítva nem jelentős. Vegetációs időszakban a pollenfertőzöttség átlagos. Az év egy részében tapasztalható kerti hulladék és avar szabadtéri égetését önkormányzati rendelet szabályozza.

A felsorolt légszennyező források hatását szerencsésen csökkenti a völgygel egyirányú északnyugati uralkodó szélirány, mely öblítő hatása révén minimálisra csökkenti a ködös, szmogos időszakok kialakulását.

Ráckeresztúr község I. veszélyességi besorolást kapott a MOL Nyrt. Dunai Finomító felső küszöbértékű veszélyes üzem miatt. Elhelyezkedéséből adódóan a lakosságot közvetlenül nem veszélyezteti, de a kockázat elemzésnél dominóhatással számolunk. Számolnunk kell mérgező gáz, gőz füst (pl. kénhidrogén, hidrogén-fluorid, ammónia) szabadba jutásával. Az üzem és Ráckeresztúr lakóházai közötti határtávolság 2650 m.

Levegőnk tisztaságában 2023 évben nem tapasztalható negatív változás az elmúlt időszakhoz viszonyítva.

Vízgazdálkodás és vízminőség védelem

Fő vízfolyása a Szent László patak, amely a Vértesből ered és északkelet Mezőföld vizeit gyűjti össze. Egyéb állandó jellegű vízfolyás nincs. Talajvíz számottevő mennyiségben csak a Szent László-víz alluviális felszínén van. Átlagos mélysége a felszín alatt 1-2 m. A község területén a talajvízszint 5-6 m mélyen van.

A felszíni vizek és a kiemelten érzékeny felszín alatti vizeink tisztaságára jellemzően a mezőgazdasági termelés (műtrágya, istállótrágya, növényvédő szerek bemosódása, nagy létszámú állattartó telepek), kommunális szennyvíztisztító telep működtetése (tisztítás után patakba ürítjük), a már kevés számban működő szennyvízszikkasztók (meglévő felszámolás alatt, újak csak zárt rendszerűek lehetnek) jelentik a veszélyt.

A településen a vezetékes ivóvízhálózat kiépítettsége 100%-os, fűt és ásott kutak használata néhány esetet leszámítva csak öntözésre használt. A felhasznált ivóvíz és a kibocsájtott tisztított

kommunális szennyvíz tisztasága folyamatos hatósági ellenőrzés alatt van. A vizek és a talajaink tisztaságában 2024. évben nem tapasztalható változás az elmúlt időszakhoz viszonyítva.

2019-ben átadásra került a teljesen átépített és korszerűsített ráckeresztúri szennyvíztisztító telep, melynek kapacitása és hatékonysága a többszörösére nőtt. Így az onnan kifolyó tisztított víz a korábbinál nagyságrendekkel alacsonyabb környezeti terhelést jelent a Szent László patakra és környezetére. Ennek következtében műszakilag lehetővé válik több, mint 300 helyi háztartás rákötése a szennyvíz rendszerre. Aki ennek ellenére nem veszi igénybe a szolgáltatást, azt az önkormányzat talajterhelési díj fizetésre kötelezi.

Tekintettel arra, hogy a rendszer Martonvásár, Tordas és Gyúró szennyvizét is kezeli, így a környék környezetterhelése hosszú távon jelentősen csökkenhet.

A csapadékvíz elvezetése a bel- és külterületről a kialakított árokrendszeren keresztül a Szent László patakba történik. A felszíni csapadékvíz elvezető rendszer állapota változó. A belterületi árok medreinek felújítása szükséges, a növényzet karbantartása általában folyamatos. A külterületi árok karbantartása az elmúlt években rendszeresen megtörténik.

Árvízi és belvíz elleni védekezésre az elmúlt időszakban nem volt szükség.

Jelentős állami források igénybevételével 2019-ben elkezdődött a Szent László patak medrének és partmenti részeinek rendbetétele, mely ebben az évben befejeződött.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról az önkormányzat a Hazai Kommunális Kft-vel kötött feladat ellátási szerződés keretében gondoskodik.

Hulladékgazdálkodás

Ráckeresztúr község közigazgatási területén hulladék lerakó nem működik. A korábban üzemeltetett kommunális lerakó bezárásra került, majd rekultivációja 2012. év márciusában befejeződött. Monitorozása évente történik.

A lakossági kommunális hulladék gyűjtését, elszállítását az ÉTH Érd és Térsége Hulladékkezelési Nonprofit Kft. végzi, valamint havonta gondoskodik a kerti hulladék elszállításáról. 2020-ban új szelektív hulladékgyűjtő edények kiosztására került sor, így az újra hasznosítható hulladékot a lakosság elkülönítve tudja gyűjteni.

A településen 2 db szelektív hulladék gyűjtőben üveg hulladék helyezhető el.

A belterületek és a kihelyezett hulladékgyűjtők rendszeres tisztításáról a közmunkaprogram keretében foglalkoztatottak gondoskodnak.

Az önkormányzatnak mindezek ellenére folyamatosan visszatérő és nem kis költséget felemésztő feladata a külterületen illegálisan lerakott építési és kommunális hulladék összegyűjtése és elszállítása. Az illegális szemétkerítés visszaszorításában nagy segítségünkre van az üzembe állított kamera rendszer.

Az állati melléktermékek elszállítását és kezelését az Önkormányzat az ATEV Fehérjefeldolgozó Zrt-vel kötött szerződés alapján biztosítja.

Zaj- és rezgés elleni védelem

A településen állandó, jelentős zaj- és rezgés terhelőforrás nincs. A 6204 jelű úton az átmenő forgalom jelentős, időszakonként jelentős zavaró hatással bír. A jelentős mezőgazdasági termeléshez köthető zajkibocsátás időszakos.

Természeti értékvédelem

A településen természetvédelmi terület nincs. A Szent László patak mentén az árterület ökológiai hálózat része.

Energiagazdálkodás

2016. évben megvalósult KEOP pályázat segítségével három középületre (tornacsarnok, Hősök téri iskola, óvoda) került napelem, melyek az épületek elektromos áram fogyasztásának 87,5 %-t megtermeli ideális körülmények közt.

2019-ben a szolgálati lakásokat magában foglaló épület felújítása a fenntartási költségek csökkenését eredményezi.

Összegzés

Ráckeresztúr község jó természeti környezetben helyezkedik el, jó földrajzi adottságokkal. A környezetet jelentősen megterhelő tevékenység nem folyik. Környezetünk állapota jónak mondható és élhető, melynek megőrzése kiemelt feladatunk.

A tájékoztatót Ráckeresztúr Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 146/2025. (VI. 25.) határozatával fogadta el.

Ráckeresztúr, 2025. június 25.

dr. Szentes-Mabda Katalin Dóra
polgármester